

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te HOFSTADE

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 12104
Instelling Vrije Basisschool
Directeur Greet VAN DER WEYDEN
Adres de Tilbourgstraat 16 - 1981 HOFSTADE
Telefoon 015-61.09.84
Fax 015-62.03.06
E-mail school@kriekelaar.be
Website www.kriekelaar.be

Bestuur van de instelling Ges.Vrije Basisschool Hofstade
Adres de Tilbourgstraat 16 - 1981 HOFSTADE

Scholengemeenschap ZWHHeM
Adres Hombekerkouter 18 - 2811 HOMBEEK
CLB Vrij CLB Het Kompas
Adres Vijfhoek 1_A - 2800 MECHELEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 26-11-2012, 27-11-2012, 29-11-2012, 30-11-2012
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 30-11-2012
Datum bespreking verslag met de instelling 20-12-2012

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Frans De Bie
Teamleden Hilde Bosmans
Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil
Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie en Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde	10
3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	12
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	15
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	16
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	17
4.1 Welzijn.....	17
4.2 Begeleiding.....	17
4.2.1 Leerbegeleiding	17
4.2.2 Sociale en emotionele begeleiding	18
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	20
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	22
6.1 Wat doet de school goed?.....	22
6.2 Wat kan de school verbeteren?	22
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	23
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG.....	24
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	24
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	24

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van leergebieden om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan.
Voor elk leergebied onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De Vrije Basisschool 'De Kriekelaar' is een dorpsschool in het hart van Hofstade. Zij maakt deel uit van de scholengemeenschap 'ZWHeM' (Zemst, Weerde, Hofstade, Hombeek en Muizen), die vooral gericht is op een administratieve samenwerking. Op korte afstand van de school ligt een basisschool van het Gemeenschapsonderwijs. De schoolbevolking groeit waardoor zij zich genoodzaakt weet om met capaciteitsnormen te werken. De meeste gezinnen hebben een relatief sterke socio-economische basis. Sinds kort vinden ook enkele anderstalige leerlingen hun weg naar de school, doorgaans ook uit socio-economisch sterkere gezinnen.

Het inspectieteam onderzocht de leergebieden wiskundige initiatie en wereldoriëntatie in de kleuterafdeling en wiskunde en wereldoriëntatie in de lagere afdeling, tezamen met leerbegeleiding en sociale en emotionele begeleiding.

De kleuterafdeling slaagt erin om voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie een doelgericht, volledig, samenhangend en evenwichtig aanbod te garanderen. De leefwereld van de kleuters en de realiteit zijn hierbij de uitgangspunten. De kleuters krijgen geleidelijk aan de kans om zichzelf aan te sturen en om handelend te exploreren en experimenteren. De leraren maken van hun klassen een krachtige onderwijs- en leeromgeving in functie van de thema's. Goede afspraken zorgen voor continuïteit. De afstemming op de leerplandoelen staat nog niet helemaal op punt.

De leraren van de lagere afdeling bereiken de eindtermen voor wiskunde. Sterke evaluatiegegevens aan het einde van de lagere school en de resultaten in het vervolgonderwijs ondersteunen deze gedachte. De leraren vertrouwen op een onderwijsleerpakket dat ze vrij consequent volgen. Zij voorzien in gevarieerde differentiatievormen die vooral de sterkere leerlingen ten goede komen. De differentiatie voor de zwakkere leerlingen is minder sterk uitgebouwd. Meten wordt enigszins onderbelicht. Ook zorgt de tamelijk abstracte en technische benadering van wiskunde voor een beperkte afstemming op betekenisvolle contexten en probleemoplossend denken.

Voor wereldoriëntatie bereiken de leraren van de lagere afdeling de eindtermen voor wereldoriëntatie in onvoldoende mate. Het aanbod is onvoldoende volledig, evenwichtig en samenhangend opgebouwd en komt in beperkte mate tegemoet aan de verwachtingen van het leerplan. De leefwereld van de leerlingen en de realiteit worden bij een aantal aspecten van wereldoriëntatie nog te weinig benut. De klemtoon ligt vooral op feitenkennis en focust zich nog sterk op het invullen van werkbladen. De aandacht voor inzichten, vaardigheden en attitudes is beperkt. Illustraties van goede praktijk zijn de acties in functie van relationele vorming en sociale vaardigheden, de actieve verkeerstraining en de gezondheids- en milieueducatie.

De leerbegeleiding vertrekt vanuit de zorg die de leraren besteden aan een goede beeldvorming. Hiertoe gebruiken ze observaties, screenings en toetsen. De belangrijkste vorm van leerbegeleiding is de eerstelijnszorg door de klasleraar maar deze is in enkele klassen van de lagere afdeling ontoereikend. Een zorgleraar neemt in de kleuterafdeling de zorgondersteuning van de oudere kleuters voor haar rekening. De zorgcoördinator biedt leerlinggerichte en vraaggestuurde zorgondersteuning in enkele klassen van de lagere afdeling. Bij het multidisciplinair overleg werken de verschillende partners constructief samen. De school heeft groeikansen om de huidige zorgwerking te optimaliseren, teneinde de ondersteuning van leerlingen met specifieke noden doeltreffender te maken. Zij worden relatief snel doorverwezen naar externe professionals.

Speerpunt van deze school is de sociale en emotionele begeleiding. Vanuit een bekommernis voor het welbevinden van de leerlingen zetten de leraren de noodzakelijke stappen om de leerlingen op socio-emotioneel vlak te ondersteunen. Hierbij vertrekken zij vanuit klasdoorbrekende thema's die tot op de werkvloer doordringen. De preventieve en remediërende maatregelen in verband met het antipestbeleid en de aandacht voor waarden, normen en goede omgangsvormen zijn voorbeelden van goede praktijk. Enkele infrastructurele knelpunten belemmeren dan weer het welbevinden van de leerlingen.

De schoolleiding heeft er bewust voor gekozen om samen school te maken. Dit veranderingsproces verloopt moeizaam omdat meerdere leraren gesteld zijn op hun autonomie. Geleidelijk aan groeit de gelijkgerichtheid. De volgehouden inspanningen van de huidige schoolleider hebben hier zeker toe bijgedragen. Het team kan nog groeien door bij de implementatie van onderwijsvernieuwingen te vertrekken vanuit visieontwikkeling en dialoog. Het team durfde het aan om zich bij een recente zelfevaluatie kwetsbaar op te stellen. Zelfreflectie op pedagogisch-didactische aspecten in functie van de kwaliteitsbewaking behoort nog niet tot de schoolcultuur.

Het inspectieteam is ervan overtuigd dat het team van de lagere afdeling in staat is om samen met de schoolleiding en ondersteund met de nodige interne en externe deskundigheidsbevordering het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate af te stemmen op de verwachtingen van de eindtermen en het leerplan. Het wenst de school veel succes toe.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs

wiskundige initiatie
wereldoriëntatie

Lager onderwijs

wiskunde
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid
Gezondheid en hygiëne

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding
Sociale en emotionele begeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie in voldoende mate na. Zij biedt een doelgericht, volledig en evenwichtig onderwijsaanbod aan, dat nauwgezet wordt bewaakt. Duidelijke en consequent nageleefde afspraken garanderen de samenhang. De leefwereld van de kleuters staat centraal. Zij krijgen voldoende kansen om te exploreren en experimenteren. De kleuters krijgen alle kansen om hun zelfstandigheid en zelfsturing te vergroten. Met een doordachte planning en thematisch verrijkte klassen zorgen de leraren voor een rijke speelleeromgeving.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie in voldoende mate na. Zij biedt een doelgericht, volledig en evenwichtig onderwijsaanbod aan, dat nauwgezet wordt bewaakt. Duidelijke en consequent nageleefde afspraken garanderen de samenhang. De leefwereld van de kleuters staat centraal. Zij krijgen voldoende kansen om te exploreren en experimenteren. De kleuters krijgen alle kansen om hun zelfstandigheid en zelfsturing te vergroten. Met een doordachte planning en thematisch verrijkte klassen zorgen de leraren voor een rijke speelleeromgeving.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie en Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De leraren van de kleuterafdeling zorgen voor een volledig, samenhangend en evenwichtig onderwijsaanbod voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie. De leraren hanteren doelgericht een koepelgebonden referentiekader en bewaken het onderwijsaanbod nauwgezet. De koppeling met de leerplandoelen is veeleer beperkt; slechts enkele leraren stemmen het onderwijsaanbod af op de leerplannen.

De leraren maken werk van een grondige voorbereiding en planning van hun activiteiten. Alle domeinen van wiskundige initiatie en wereldoriëntatie komen voldoende frequent en voornamelijk geïntegreerd aan bod. De leraren voorzien doelen voor weerkerende activiteiten, wat de efficiëntie verhoogt. De themawoorden zijn in de planning opgenomen, maar worden nog niet optimaal afgebakend en gradueel opgebouwd.

De leraren maakten een aantal afspraken die consequent nageleefd worden. De graduele opbouw van de gebruikte tijdskaders en de gelijkgerichte aanpak illustreren dit. Toch zijn er nog een aantal groeikansen: het getalbeeld is niet in alle klassen afgestemd op de lagere afdeling, de graduele opbouw van het puzzelaanbod staat nog niet op punt en kleuterafdeling maakte nog geen afspraken over de aanduiding van de hoeken met pictogrammen.

De kleuters worden uitgedaagd om in samenspraak problemen op hun niveau op te lossen. De leraren stimuleren creatieve denkprocessen. Geleidelijk aan groeien de zelfstandigheid en de zelfsturing door de kleuters. De gebruikte stappenplannen en constructieschema's ondersteunen dit proces. Het efficiënte

gebruik van de keuzekasten door de kleuters toont aan hoe autonoom kleuters al kunnen zijn. De keuzekasten zijn afgestemd op de thema's, gradueel aangepast aan de behoeften en mogelijkheden van de kleuters en worden geregeld vernieuwd om hun aantrekkingskracht te behouden. De leraren verrijken de hoeken van hun klas in functie van de thema's, hoewel soms kansen gemist worden door bijvoorbeeld de winkelhoek niet expliciet in te schakelen bij thema's die zich daartoe lenen.

Voor wiskundige initiatie krijgen alle aspecten van de domeinen getallen, meten en ruimte een degelijke invulling. De leraren opteren doelbewust voor gevarieerde speelleersituaties, waarbij de wiskundige woordenschat tot leven komt. De meeste kleuters gaan vlot om met getallen en hoeveelheden en met de bijhorende vaardigheden. De kleuters bouwen hun inzicht in de tijd op met logisch opgebouwde kalenders, die vooral lineair aangeboden worden. De klemtoon op manipuleren garandeert dat de kleuters geregeld kunnen meten met natuurlijke maten.

Het rijke en gevarieerde thema-aanbod zorgt ervoor dat de domeinen van wereldoriëntatie op geïntegreerde wijze tot hun recht komen. Doelen in functie van de domeinen tijd en ruimte krijgen dagelijks aandacht. De leraren bevorderen de mobiliteits-, gezondheids- en milieueducatie. De kleuters krijgen de nodige impulsen om op hun niveau te leren over menselijke en maatschappelijke thema's. De natuur krijgt eveneens een belangrijke plaats in het aanbod. Stap na stap wordt het domein technologie geïntegreerd in het aanbod. De leraren hebben nog niet de gewoonte om de schoolomgeving intensief te benutten of om externe experts in te schakelen om zodoende het werkelijkheidsgehalte van het onderwijs te bevorderen.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

De onderwijstijd voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie wordt op een verantwoorde wijze aangewend. De leraren spelen dynamisch in op elkaar en op de kleuters. Zij bouwen een efficiënte samenwerking op en verzekeren een krachtige onderwijsorganisatie in ordelijke en goed gestructureerde klaslokalen. De weerkerende activiteiten krijgen een zinvolle invulling. De leraren zorgen ervoor dat de kleuters zich spontaan en continu kunnen ontwikkelen. Zij zorgen voor duidelijke, korte instructies en geven kleuters de kans om spelend ervaringen op te doen in wisselende groepssamenstellingen.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De leraren beschikken over een uitgebreid aanbod aan waardevolle speelleermaterialen. Zij maken zelf heel wat thema- en ontwikkelingsondersteunende materialen aan die afgestemd zijn op de behoeften van de kleuters. Daarnaast zorgen zij voor een rijke visuele ondersteuning, zowel voor aspecten van wiskundige initiatie als van wereldoriëntatie. Met allerlei themagerichte prenten en voorwerpen scheppen de leraren een aantrekkelijke speelleeromgeving. De kleuters zijn geoefend om met computers om te gaan. De leraren schakelen ze doelbewust in bij de uitbouw van het onderwijsaanbod. Hoekenpictogrammen, belangrijk bij de ontwikkeling van de ruimtelijke inzichten, ontbreken in een aantal klassen. Cyclische voorstellingen van de tijd worden weinig gebruikt. Mogelijkheden om spelend en metend met zand of water om te gaan, zijn in beperkte mate in het vaste aanbod opgenomen. Ook beschikken enkele klassen niet permanent over een aantal meetinstrumenten, zoals weegschalen en zandlopers.

Evaluatie Evaluatiepraktijk Evenwichtig / representatief Kindvolgsysteem Gericht op bijsturing Leerlingvolgsysteem	De leraren volgen de ontwikkeling van de kleuters op met permanente en gerichte observatie en met screenings. Hiervoor gebruiken zij deels zelf ontwikkelde observatielijsten. De leraren slagen erin om de kleuters op een zinvolle wijze te evalueren en om hun ontwikkeling accuraat in beeld te brengen.
Begeleiding Leerbegeleiding Beeldvorming Zorg	De leraren gebruiken de observatiegegevens om het aanbod gedifferentieerd af te stemmen op de behoeften van de kleuters en om een adequate zorgverlening uit te bouwen. Hierbij ligt de klemtoon op de eerstelijnszorg van de klasleraar. De zorgleraar werkt nauw samen met de klasleraar om, vooral in de hogere kleuterklassen, additionele ondersteuning aan te bieden. De samenwerking tussen de klasleraar en de zorgleraar verloopt optimaal. Tijdens het multidisciplinair overleg krijgen vooral de zorgbehoevende kleuters extra aandacht.
Begeleiding Afstemming met partners Samenwerking	De school kan rekenen op een vlotte samenwerking met het CLB. Ook de communicatie tussen de externe hulpverleners en de school is efficiënt. De school communiceert vlot met de ouders, zowel informeel als formeel. Meermaals per jaar organiseert de school een individueel oudercontact waarbij de ontwikkeling van elke kleuter wordt besproken. Met de wekelijkse themabrieven maken de leraren het weekthema kenbaar.

3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wiskunde in voldoende mate. De outputgegevens die de school met genormeerde testen, testen uit het onderwijsleerpakket en resultaten uit het secundair onderwijs verzamelde, zijn daar een indicatie voor. Het onderwijsaanbod is voldoende doelgericht en samenhangend.

Curriculum Onderwijsaanbod Referentiekader Planning Evenwichtig en volledig Samenhang Brede harmonische vorming Actief leren	De leraren vertrouwen op een onderwijsleerpakket om de volledigheid, continuïteit, samenhang en gerichtheid op de leerplandoelen van het onderwijsaanbod voor wiskunde te garanderen. Een aantal leraren schakelt hiervoor geregeld gevarieerde werkvormen in en integreert vormen van coöperatief leren in het onderwijsleerproces. Het pedagogisch team beschouwt wiskunde als een belangrijk cognitief leergebied. Het onderwijsleerpakket wordt vrij consequent gebruikt. De outputgegevens die de school verzamelde wijzen erop dat de meeste leerlingen de eindtermen bereiken. Deze vaststellingen deden het inspectieteam besluiten om een 'voldoet' voor wiskunde uit te spreken, hoewel enkele knelpunten voor enige twijfel zorgden.
--	---

De mate waarin de visie en uitgangspunten van het leerplan richtinggevend zijn, verschilt van leraar tot leraar. Hoewel een aantal leraren zich inspant om te zorgen voor realistische contexten, rekening houdt met de leefwereld van de leerlingen en stimulerende leermaterialen inschakelt, krijgen enkele didactische basisprincipes niet in alle klassen de gewenste diepgang. Zo slaan sommige leraren didactische stappen over en richten zij zich vooral op een technisch-mechanische en abstracte aanpak van het wiskundeonderwijs, zonder de nodige aandacht te besteden aan aanschouwelijk, manipulerend en inzichtelijk leren. Leergesprekken over de zoektocht naar gevarieerde oplossingsstrategieën worden door sommige leraren bewust kort gehouden om te komen tot de oplossingsstrategie die door de leraar naar voor wordt geschoven. Enkele leraren kiezen voor leraargestuurd en frontaal onderwijs, waardoor de instructies soms lang duren. Effectief meten komt weinig doelgericht aan bod. In een aantal

klassen beperkt meten zich tot het maken van herleidingen en het oplossen van oefeningen in het werkboek.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Klasmanagement

Sommige leraren maken van co-teaching gebruik om adequaat en op maat van de leerling te differentiëren. Andere leraren gebruiken deze samenwerkingsvorm vooral om de klasgroep te verkleinen en laten kansen onbenut om leerlingen doelgericht te ondersteunen.

Het gedeeld gebruik van een tussenklas biedt een tijdelijk antwoord op de lokalen nood voor de grote klasgroepen. De mate waarin de leraren deze ruimte efficiënt gebruiken is leraarafhankelijk.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Op schoolniveau bestaan er geen afspraken over de aanwezigheid van ondersteunende strategiekaarten in het klasbeeld. In meerdere klasgroepen bieden de klaswanden een erg beperkte visuele ondersteuning voor aangeleerde heuristieken en algoritmes. De voorstelling van de ijzeren maten vertoont weinig continuïteit. De voorraad van noodzakelijke leermaterialen staat vooral voor meten nog niet op punt.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing
Leerlingvolgsysteem

De leraren baseren hun evaluatie vooral op de toetsen van het onderwijsleerpakket, aangevuld met eigen toetsen of toetsen die ze uit andere bronnen halen. Een beperkt aantal leraren heeft de gewoonte om evaluatiegegevens te analyseren en op basis daarvan remediëring te voorzien. De lagere afdeling neemt deel aan koepeleigen genormeerde testen. Deze resultaten zijn doorgaans aanvaardbaar tot zeer goed maar worden in beperkte mate gebruikt voor reflectie op de kwaliteit van het eigen onderwijsaanbod.

Om zicht te krijgen op de evolutie van de leerlingen gebruikt de lagere afdeling aanvullend de testen van een leerlingvolgsysteem. Zij tonen aan dat de leerlingen van een aantal klassen inderdaad vlot mee kunnen, maar dat er in enkele klassen een relatief groot aantal leerlingen is dat extra zorg voor wiskunde wel degelijk nodig heeft.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De school kent vooral een instroom van relatief gezien sterkere leerlingen, hoewel recente gegevens wijzen op een groeiend aandeel van de leerlingen met specifieke zorgbehoeften voor wiskunde. Het belangrijkste knelpunt bij de leerbegeleiding voor wiskunde is de beperkte ondersteuning op maat van de zwakkere leerlingen die enkele leraren bieden. Hoewel de school recent differentiatie als prioriteit koos, is de impact hiervan voor de zwakkere leerlingen gering. De zorgverlening voor de zwakkere leerlingen is voornamelijk gebaseerd op een in tijd beperkte klasexterne herhaling van de lessen en in mindere mate op de eerstelijnszorg door de leraar. Uitzondering zijn de op differentiatie gerichte vormen van co-teaching die enkele leraren hanteren. In dat geval krijgen de zwakkere leerlingen structureel ingeroosterde aandacht van de leraren.

De differentiatie concentreert zich op de differentiatie die voorzien is in het onderwijsleerpakket, de werkwinkels, het contractwerk en de inschakeling van didactische software. Organisatorisch zijn de leerlinggerichte zorgverlening door de zorgcoördinator en de keuze voor co-teaching vormen van differentiatie. De mate waarin de werkwinkel en het contractwerk kwaliteitsvol worden ingeschakeld, is leraarafhankelijk. In een aantal klassen wordt de werkwinkel

weinig verzorgd aangeboden: de niveauaanduidingen ontbreken en er zijn weinig gedifferentieerde oefenmaterialen beschikbaar. Bij contractwerk voorzien enkele leraren gedifferentieerde oefeningen op het niveau van de leerlingen, terwijl anderen te weinig differentiatie in functie van de zwakkeren voorzien. In enkele klassen hebben de toetsresultaten weinig impact op het onderwijsaanbod. Na grote toetsen voorzien sommige leraren aansluitend remediëring en verrijking.

De leraren voorzien voor de leerlingen met ruimere leercompetenties een gevarieerd aanvullend onderwijsaanbod. De werkwinkel biedt bijkomende oefenmogelijkheden en bevordert de zelfsturing van de leerlingen. In een aantal klassen helpen zelfcorrectie-instrumenten de leerlingen om hun eigen werk te evalueren en waar nodig bij te sturen. De vlotheid waarmee de meeste leerlingen leren, speelt een aantal leraren parten: zij zijn geneigd om de klemtoon vooral op de differentiatie in functie van de sterkere leerling te leggen. Het zijn vooral de sterkere leerlingen die van de werkwinkel profiteren. Ook komen zij het vaakst in aanmerking om te werken met didactische software.

Begeleiding
Afstemming met partners
Samenwerking

De lagere afdeling is tevreden over de samenwerking met het CLB. De tendens om de zorg voor leerlingen met grotere ondersteuningsbehoeften door te schuiven naar externe hulpverleners of naar de ouders neemt toe. Een groot aantal leerlingen krijgt bijvoorbeeld externe ondersteuning van een logopedist of een kinesist. De communicatie van de externe hulpverlener naar de school toe is uitgebreid en zinvol. De communicatie in de andere richting is veeleer beperkt. De school werkt nauw samen met de gon-leraren (geïntegreerd onderwijs). Deze stellen de individuele handelingsplannen op en geven het team de nodige impulsen.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Het team van de lagere afdeling heeft zich in het recente verleden weinig geprofessionaliseerd in functie van wiskunde. De aandacht voor differentiatie stond het sterkst in relatie tot dit leergebied. Ook gebruiken de leraren nog te weinig de mogelijkheden van deskundigheidsbevordering vanuit het eigen team middels hospiteren en leren van elkaar.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

De leraren van de lagere afdeling bereiken de eindtermen voor wereldoriëntatie in onvoldoende mate. Zij kunnen de doelgerichtheid, de volledigheid en de samenhang van hun aanbod niet garanderen. Het is te weinig gericht op de leefwereld van de leerlingen, onvoldoende afgestemd op de kerngedachten van de eindtermen en onevenwichtig opgebouwd. De klemtoon ligt vooral op kennis en in mindere mate op inzichten, vaardigheden en attitudes. Boeken en werkbladen hinderen de exploratie van de realiteit. Door het ontbreken of niet naleven van schoolafspraken ontstaan breuklijnen tussen klassen.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De school koos na de vorige doorlichting in 2003 wereldoriëntatie als schoolprioriteit. De stappen die toen gezet zijn, hebben ondertussen hun relevantie grotendeels verloren. Het implementatieproces is stilgevallen en de resultaten ervan zijn verdampt. De inspanningen waren vooral gericht op acties en te weinig op visieontwikkeling. Weerstand tegen onderwijsvernieuwing en een beperkt inzicht in de vereisten van modern wereldoriënterend onderwijs belemmerden het proces. Sindsdien is wereldoriëntatie geen onderwerp van zelfreflectie geweest. De meeste leraren hebben zich het leerplan in onvoldoende mate toegeëigend. Het aanbod is weinig samenhangend. Door het gebrek aan duidelijke afspraken of door het niet naleven ervan is de continuïteit niet verzekerd.

Het leerplan vormt in beperkte mate het referentiekader voor de afbakening en de bewaking van het onderwijsaanbod. Slechts enkele leraren slagen erin om de uitgangspunten van het leerplan vanuit hun professioneel aanvoelen te benaderen. De nadruk ligt te sterk op boeken- en werkbladenonderwijs en te weinig op de verkenning van de realiteit en de leefwereld van de leerlingen. Kennis primeert, ten nadele van de inzichten, vaardigheden en attitudes. De leraren beschikken over verouderde leerplannen en zijn niet op de hoogte van de recente wijzigingen. Zelf uitgewerkte thema's zijn vooral op eigen doelen gebaseerd. De themakeuze is aan modernisering toe. In enkele klassen is de multiperspectieve thema-uitwerking beperkt.

De leraren van de lagere afdeling gebruiken verschillende onderwijsleerpakketten om hun aanbod voor wereldoriëntatie te stofferen. Enkele leraren gebruiken ze systematisch, andere als bronnenmateriaal. Zij vertrouwen hierop om te voldoen aan de verwachtingen van het leerplan. Toch is de gerichtheid op de leerplandoelen veeleer beperkt en bewaken de leraren de volledigheid van hun aanbod amper. Daardoor ontstaan hiaten, overlappingsen en breuklijnen tussen de klassen. In een aantal klassen komt het aanbod niet overeen met de verwachtingen van het leerplan, waardoor de leraren met hun aanbod boven of onder het ontwikkelingsniveau van de leerlingen mikken. De vier hoogste klassen baseren hun aanbod op een ondersteunend onderwijsleerpakket waarbij de klemtoon op korte momenten van cursorisch onderwijs ligt als voorbereiding op de uitwerking van eigen thema's.

De leerlingen krijgen doorgaans weinig kansen om zelf thema's te kiezen of mee invulling te geven. De leraren van de lagere afdeling maken weinig gebruik van de voorkennis en de zelfstandigheid die de leerlingen in de kleuterafdeling opgebouwd hebben.

De lagere afdeling kiest af en toe voor thema's die zij klasdoorbrekend behandelt en verlevendigt met excursies. De gebruikte werkbundels worden in dat geval gradueel opgebouwd. Ook hier neemt de schriftelijke verwerking veel tijd in beslag.

De gemaakte afspraken over de opbouw en het gebruik van tijd- en ruimtekaders hebben hun effect verloren. De meeste leraren hebben niet de gewoonte om de tijds- en ruimtekaders functioneel en dynamisch te gebruiken. In enkele klassen is de aandacht voor tijd en ruimte ronduit miniem. Sommige leraren hebben structurele aandacht voor de actualiteit. Zij zetten de leerlingen aan om de actualiteit op de voet te volgen en om hun bevindingen in de klas te presenteren. Zij missen echter kansen om deze informatie te situeren in tijd en ruimte. De meeste klassen hebben aandacht voor het domein mens en maatschappij. Bij de behandeling van het domein natuur vallen in enkele klassen de traditionele weetjeslessen op, waarbij de klemtoon op de verwerving van woordenschat ligt. De school levert inspanningen rond milieu- en gezondheidseducatie. Met gepaste acties bevordert zij de aandacht voor het voorkomen en verwerken van afval, een gezonde levensstijl en gezonde voeding. Zij onderneemt acties die kaderen in het project 'Milieu op school'. De aandacht voor technologie is leraarafhankelijk en richt zich op geïsoleerde lessen of op een technologiedag of -week. De mogelijke integratie van technologie in de thema's wordt door enkele leraren over het hoofd gezien. De leraren schakelen een aanvullend onderwijsleerpakket voor mobiliteit in. Hierbij bieden zij de leerlingen voldoende kansen om de theorie in de praktijk toe te passen en om gepaste verkeersvaardigheden en –

attitudes voor voetgangers en fietsers te verwerven binnen realistische contexten. De inspanningen die de gemeente leverde om de schoolomgeving verkeersluw te maken, dragen daartoe bij. Het aantal excursies is beperkt en de voorbereiding en verwerking ervan kunnen in een aantal klassen functioneler aangepakt worden. De leraren van de jongere leerlingen hebben nog groeikansen om de mogelijkheden die de lokale omgeving biedt efficiënter aan te wenden.

De leergebiedoverschrijdende eindtermen voor sociale vaardigheden, leren leren en informatie- en communicatietechnologie krijgen in het aanbod voor wereldoriëntatie een belangrijke plaats. De recente keuze voor de relationele vorming betekent dat de hele school gelijkgericht werkt aan sociale vaardigheden, wat wereldoriëntatie in gunstige zin kleurt. De leraren volgden de nodige nascholing en maakten teamafspraken. De aandacht voor leren leren vertaalt zich vooral in cursorische lessen rond de aanpakstrategieën en rond het leren plannen en studeren. In enkele klassen worden verschillende aanpakstrategieën naast elkaar aangeboden. De leerlingen krijgen de kans om met vaste en mobiele computers informatie op te zoeken en te verwerken en om educatieve software te gebruiken. Ook beschikken zij bij hun opzoekwerk voor wereldoriëntatie over informatieve boeken van de eigen en de gemeentelijke bibliotheek.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Klasmanagement

De behandelde thema's laten opvallend weinig sporen na in het klasbeeld. De visuele ondersteuning voor wereldoriëntatie beperkt zich tot enkele afbeeldingen, teksten en voorwerpen. In sommige klassen ontbreken de noodzakelijke tijds- en ruimtekaders, zoals tijdlijnen, kalenders, plattegronden, kaarten en windrichtingen. Bij wijze van uitzondering zorgen enkele leraren voor een uitgebreide visuele ondersteuning.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Het omgevingsboek is verouderd en aan opfrissing toe. De school koos er de laatste jaren voor om de beschikbare financiële middelen in functie van andere prioriteiten dan wereldoriëntatie te besteden, waardoor de materiële omkadering voor wereldoriëntatie beperkt is.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing
Leerlingvolgsysteem

De evaluatie van wereldoriëntatie focust zich op de toetsen uit de gebruikte onderwijsleerpakketten of op zelf samengestelde toetsen. De nadruk ligt bijna exclusief op de reproductie van feitenkennis. Het aantal evaluatiemomenten is beperkt en de neerslag ervan in de rapporten is summier. De evaluatie van inzichten, vaardigheden en attitudes staat aan het begin van een ontwikkelingstraject.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Zorg

Een aantal leraren gebruikt gevarieerde groeperingsvormen om de leerlingen te leren samenwerken. Met nascholing hebben zij zich verdiept in coöperatief leren. In deze klassen krijgen de leerlingen de kans om actief en interactief te leren. Toch blijft in enkele klassen frontaal en gestuurd onderwijs een veelgebruikte werkvorm en hebben te lange instructies een negatieve invloed op de motivatie en betrokkenheid van de leerlingen

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen

De leraren hebben in het recente verleden amper nascholing rond wereldoriëntatie gevolgd. Zij zijn onvoldoende op de hoogte van nieuwe eindtermen en van een vernieuwd leerplan voor wereldoriëntatie. Nascholing hierover dringt zich op

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Zorgt de school voor een correcte invulling van het zorgbeleid? (decreet bao - art. 153 septies, enkel van toepassing binnen een scholengemeenschap)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, is er dan een individueel werkplan voor de leerling? (BVR personeelsformatie)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, voorziet ze dan voor de leerkrachten nascholing taalvaardigheid en sociale integratie? (BVR personeelsformatie)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 28)	ja
Heeft de school overlegd of onderhandeld in het lokaal comité over een 29ste lestijd? (decreet bao - art. 28)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Welzijn

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid.

Motivering

De leraren van de kleuterafdeling baseren de leerbegeleiding op permanente en gerichte observatie en screening. Zij hanteren een overzichtelijk kindvolgsysteem. Zij kennen de kleuters goed. De verschillende observatielijsten zorgen voor een waardevolle beeldvorming. De leraren gebruiken genormeerde testen om de schoolrijpheid in kaart te brengen. Zij zorgen voor een degelijke eerstelijnszorg en de leraren van de oudste kleuters worden hierbij in de mate van het mogelijke ondersteund door een zorgleraar, die haar onderwijs doelgericht en flexibel afstemt op de evaluatiegegevens. De meeste zorg wordt klasintern aangeboden, waarbij de klasleraar en zorgleraar geregeld van rol wisselen bij de ondersteuning van niveaugroepen. De leraren hebben oog voor kinderen die thuis een andere taal spreken dan het Nederlands. Zij maken de nodige afspraken om hen vlot te laten integreren. De leraren voorzien in extra uitdagende materialen voor de sterkere kleuters en in materialen die afgestemd zijn op de behoeften van de zwakkere kleuters. De focus op materialen die de zelfsturing van de kleuters verhogen, hebben geleid tot de introductie van de keuzekast en tot de inschakeling van stappenplannen. Hiermee kunnen de kleuters zelfstandig aan de slag. Dit geeft de leraren de ruimte om zich met zwakkere kleuters bezig te houden.

Na de grote toetsen voert een aantal leraren van de lagere afdeling een foutenanalyse uit, vooral voor wat wiskunde betreft. In enkele klassen ontbreken de remediërvorstellen. De differentiatie richt zich in de eerste plaats op de leergebieden wiskunde en Nederlands en vertrekt van de differentiatiemogelijkheden die in de onderwijsleerpakketten aangeboden wordt, aangevuld met de werkwinkel, het contractwerk, het gedifferentieerd huiswerk en de co-teaching. De klemtoon van de leerbegeleiding ligt op de eerstelijnszorg, hoewel deze in een aantal klassen ondermaats is uitgebouwd. Het inspectieteam stelt vast dat vooral de sterkere leerlingen gebaat zijn met de gedifferentieerde werkvormen maar dat de ondersteuning van de zwakkere leerlingen minder goed uit de verf komt. Niet alle leerlingen krijgen de zorg waar ze recht op hebben. Het is eveneens de vraag of de school optimaal gebruik maakt van de beschikbare lestijden om zo efficiënt mogelijk te kunnen inspelen op de relatief grote zorgbehoeften van bepaalde klasgroepen. De tweedelijnszorg richt zich hoofdzakelijk op wiskunde en op spelling. Hierbij krijgen leerlingen met vooral schrijf- en rekentechnische knelpunten de nodige klasexterne aandacht.

De zorgcoördinator richt zich op het school-, leraar- en kindniveau. Zij coördineert het zorgoverleg, onderhoudt de contacten met de externe professionals, maakt aanvullende materialen aan en biedt voornamelijk vraaggestuurde ondersteuning. De zorgdossiers van de leerlingen worden door de zorgcoördinator beheerd en bevatten alle zorggegevens van de vorige klassen, de recente observatie- en testgegevens en de verslagen van het multidisciplinair overleg, desgevallend aangevuld met terugkoppeling door externe professionals. De zorgcoördinator neemt exclusief de tweedelijnszorg op kindniveau in de lagere afdeling op, meestal klasextern en volgens de taakklasgedachte. Hierbij worden vooral lesinhouden rond wiskunde en spelling hernomen en krijgen de leerlingen individueel of in kleine groepjes

leerbegeleiding. De efficiëntie en doelgerichtheid staan nog niet op punt. Het zorgoverleg tussen de zorgcoördinator en de klasleraar is weinig dynamisch.

De klasleraar selecteert de leerlingen die bij het multidisciplinair overleg besproken zullen worden en richt zich hierbij op leerlingen die behoefte hebben aan zorgondersteuning. Deze werkwijze houdt het risico in dat leerlingen die een permanente zorg nodig hebben ‘vergeten’ worden waardoor de continuïteit van de zorgverlening in het gedrang komt. Observatiegegevens en resultaten van screenings en toetsen vormen de basis voor de bespreking. Tijdens het overleg tasten de deelnemers de mogelijkheden van de leerbegeleiding af en nemen zij per kind besluiten die nadien uitgewerkt worden. De terugkoppeling naar de eerstelijnszorg door de klasleraar is vooral in de lagere afdeling beperkt. In de kleuterafdeling is zij sterker. In een aantal gevallen besluiten de deelnemers nogal snel om te wijzen op de verantwoordelijkheid van de ouders of om uit te kijken naar externe professionele ondersteuning. De samenwerking tussen de school en deze professionals verloopt goed, hoewel de informatiestroom vooral van de externe expert naar de school verloopt. Voor enkele leerlingen vindt de school amper een gepast zorgantwoord. Het kan lang duren vooraleer de school voor bepaalde leerlingen de nodige stappen zet, zeker als de ouders onvoldoende medewerking verlenen.

Voor enkele leerlingen stelde de zorgcoördinator een individueel handelingsplan op. Het is niet duidelijk in hoeverre de klasleraar hierbij betrokken was. Leerlingen met bepaalde leerstoornissen, in hoofdzaak dyscalculie en dyslexie, kunnen rekenen op stimulerende, compenserende, remediërende of dispenserende maatregelen. De school doet een beroep op gon-leraren (geïntegreerd onderwijs), die enkele leerlingen klasintern ondersteunen. Zij evalueren de vorderingen van de leerlingen op geregelde tijdstippen en geven de leraren bruikbare tips voor in de klas. De school maakt werk van een goede communicatie met de ouders. Zij kunnen zowel informeel als formeel in contact komen met de leraren. De leraren bereiden de oudercontacten grondig voor en geven de ouders relevante informatie.

Het is een uitdaging voor het team van de lagere afdeling om alle leerlingen de nodige leerbegeleiding te bieden. De sterkere leerlingen krijgen voldoende uitdaging. De tijd is rijp om het geweer van schouder te veranderen en de focus op de zwakkere leerling te plaatsen.

4.2.2 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, doeltreffendheid.

Motivering

Hoofdprioriteit van de school is het welbevinden van de leerlingen. Daartoe schept zij een aangenaam en veilig klas- en schoolklimaat in functie van verbondenheid en geborgenheid. De leerlingen komen doorgaans graag naar school en de meeste ouders zijn tevreden over de aanpak van de leraren. De leraren bouwen bij de sociale en emotionele begeleiding expertise op. De leraren van de kleuterafdeling dagen de kinderen al van jongs af aan uit om zich op te stellen als assertieve en mondige kleuters en ondersteunen diegenen die het daar moeilijk mee hebben. Hierbij houden zij rekening met de nodige tussenstapjes, om zodoende in te spelen op de zone van de naaste ontwikkeling. De meeste leraren van de lagere afdeling bieden hun leerlingen de nodige geborgenheid en hebben een luisterend oor voor wat hen bezig houdt. Met gesprekken bouwen zij bruggen tussen de leerlingen onderling en tussen de leerlingen en de leraren. Zij observeren en screenen het welbevinden van de leerlingen. De meeste leraren spannen zich in om dat hoog te houden en waar nodig bij te sturen. De keuze voor gevarieerde groepeerings- en werkvormen in een aantal klassen doet de kwantiteit en kwaliteit van de interactie tussen de leerlingen toenemen.

De meeste leraren stemmen hun aanpak af op die van de ouders. Zij zoeken voortdurend naar aangrijpingspunten om de samenwerking tussen de school en de ouders te optimaliseren. Ze communiceren geregeld met de ouders, zowel formeel als informeel. Bij elk rapport hoort een specifiek rapport rond de sociale vaardigheden, afgestemd op doelgerichte criteria. Bij problematische thuissituaties kiezen de meeste leraren in het belang van het kind voor een voorzichtige en wijze benadering.

De keuze voor de klemtoon op de relationele vorming verrijkt het onderwijsaanbod. De meeste leraren beseffen het belang van waarden, normen en goede omgangsvormen en benadrukken deze in tweemaandelijks schoolacties die vertaald worden naar de klaspraktijk binnen herkenbare contexten. In de kleuterafdeling wordt het fundament voor deze prioriteit gelegd. De gelijkgerichte aanpak van het hele team bewijst dat het loont om gezamenlijk de schouders onder een schoolprioriteit te zetten. De leerlingen leren samen leven en werken. De leraren ondernemen gepaste acties om pestgedrag te voorkomen en waar nodig in te dijken of aan te pakken. De leraren bieden kinderen met een verlieservaring de nodige socio-emotionele ondersteuning. Zij laten zich hierbij helpen door externe experts. Tijdens de overlegmomenten hebben de leraren aandacht voor de sociale en emotionele begeleiding van de leerlingen.

De infrastructuur heeft kenmerken die het welbevinden van de leerlingen en de leraren bevorderen én belemmeren. Recent renoveerde de school een van de twee kleuterspeelplaatsen. Uitdagende speeltuigen en rubberen valmatten zorgen ervoor dat de kleuters zich op een veilige manier kunnen uitleven en zich minder snel zullen vervelen. De speelplaats van de lagere afdeling daarentegen is weinig uitdagend. De school introduceerde spelkoffers, circusmateriaal en reuze gezelschapsspellen die de leerlingen van de lagere school bij goed weer gebruiken. De relatief kleine overdekte kleuterspeelplaats noopt de leraren om de kleuters bij regenweer in de centrale hal en de turnzaal te laten spelen, met geluidsoverlast tot gevolg. Leraren van de kleuterafdeling maken zich zorgen over het gebrek aan momenten van rust en stilte. De eetzaal van de kleuters zit op sommige momenten overvol. Dit en de daarbij horende drukte zijn aanleiding voor frustratie.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

De schoolleiding kiest voor participatief leiderschap. De leraren worden meer en meer bij het schoolbeleid betrokken. De directeur verwacht van de leraren een duidelijk engagement en geeft hierbij het goede voorbeeld. Zonder schrik voor het vele werk en voor mogelijke hindernissen stippelt zij de koers uit. Zij heeft de voorbije jaren geïnvesteerd in de gelijkgerichtheid en samenhang van het team. Dit proces staat het verst in de kleuterafdeling. Na een periode van relatieve stilstand waarbij de leraren een grote autonomie verworven hebben, kiest de schoolleiding ervoor om vernieuwingsprocessen op gang te brengen. Weerstand binnen het team hebben deze processen vertraagd. Toch zijn tekenen waarneembaar die erop wijzen dat dit team bereid is om de neuzen in dezelfde richting te zetten. De aanpak van de sociale vaardigheden en de gelijkgerichte aandacht voor de relationele vorming illustreren dit. Ook getuigen de leraren van een groeiende samenhang in het team. De directeur kan rekenen op de actieve en constructieve pedagogisch-didactische ondersteuning vanuit het schoolbestuur.

De oprichting van een kernteam met afgevaardigden van alle geledingen – uitgezonderd de zorgcoördinator - is een stap in de goede richting. Voorlopig focust dit kernteam zich vooral op de uitwerking van concrete projecten en in mindere mate op visieontwikkeling. De schoolcultuur kenmerkt zich door een grote actiebereidheid en een lichte afkeer voor de studie over de theoretische grondslagen van de onderwijsvernieuwingen. Hierdoor zijn de kerngedachten van de eindtermen en de visie en uitgangspunten van de leerplannen in beperkte mate doorgedrongen tot op de werkvloer. Het team opteert relatief weinig voor individuele nascholing. Het team beschikt wel over enkele voortrekkers met visie die in staat zijn om vernieuwingen mee te helpen introduceren. Leren van elkaar of van andere scholen behoort nog niet tot de schoolcultuur.

Het intern beleid organiseert op regelmatige tijdstippen personeelsvergaderingen die goed voorbereid en verwerkt worden. Tijdens de personeelsvergadering neemt de schoolleiding de besluiten in samenspraak met de leraren. Naast organisatorische agendapunten selecteert het team ook pedagogisch-didactische thema's. De school heeft groeikansen om de zorgcoördinator sterker bij de beleidsvoorbereiding te betrekken. De meeste duopartners werken efficiënt samen.

Een recente zelfevaluatie op teamniveau was nuttig om het groepsgevoel te verstevigen. Zelfreflectie op schoolniveau, gebaseerd op brede evaluatiegegevens en gericht op de bewaking of bijsturing van de onderwijskwaliteit behoort nog niet tot de schoolcultuur. Nochtans zijn hiervoor meerdere evaluatiegegevens aanwezig: observatiegegevens, tevredenheidsonderzoeken, opbrengstgegevens uit het secundair onderwijs, resultaten van het kind- en leerlingvolgsysteem, toetsresultaten van de onderwijsleerpakketten en resultaten van genormeerde testen waarmee de leraren de schoolresultaten kunnen afzetten tegenover die van vergelijkbare referentiegroepen.

De stilaan veranderende leerlingenkenmerken zetten de school aan tot de uitwerking van een talenbeleid. In het verleden nam de school al een aantal initiatieven. Deze acties kaderden echter niet binnen een gezamenlijk gedragen visie op talenbeleid waardoor een structurele verankering uitbleef en opgestarte acties na enige tijd verwaterden. Dit schooljaar startte de school in de derde kleuterklas en het eerste leerjaar met taalinitiatie Frans. Ze beoogt hierbij drie basisdoelen: de motivering van de leerlingen, de vergroting van het basisvertrouwen en de bevordering van het taaldenken. Een grondige evaluatie van de vooropgestelde doelen en van de uitgewerkte acties moet de basis vormen voor een mogelijke uitbreiding naar andere leerlingengroepen.

Op basis van de evaluatie van de vorige cyclus van het gelijkeonderwijskansenbeleid (GOK) waarbij preventie en remediëring en socio-emotionele ontwikkeling centraal stonden, selecteerde de school bijkomend de pijler 'taalvaardigheidsonderwijs'. Het is echter niet duidelijk in welke mate deze aanvulling binnen een grondige analyse van de noden van alle leerlingen - en in het bijzonder van de leerlingen die de

SES-lestijden genereren - kadert. Kenmerkend voor dit team is de wijze waarop er nogal snel overgegaan wordt tot acties waardoor de doelgerichtheid uit het oog verloren wordt. Tevens evalueert het team de effecten van haar acties en van haar schoolorganisatorische maatregelen slechts in beperkte mate. Nochtans is een dergelijke aanpak vereist om op een adequate wijze invulling te geven aan het geïntegreerde omkaderingssysteem.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De rijke en gevarieerde thema-uitwerking in de kleuterafdeling met evenwichtige aandacht voor alle ontwikkelingsaspecten van de kleuters.
- De geïntegreerde benadering van wiskundige initiatie en wereldoriëntatie met een breed aanbod van speel- en ervaringskansen in de kleuterafdeling.
- De aandacht voor de bevordering van de zelfsturing en zelfstandigheid in de kleuterafdeling.
- De wijze waarop sommige leraren in de lagere afdeling de leergebiedoverschrijdende eindtermen integreren binnen wereldoriëntatie.
- Het aanvullend onderwijsaanbod vanuit de onderwijsleerpakketten, educatieve software en de werkwinkel voor leerlingen met ruimere leercompetenties in de lagere afdeling, met aandacht voor zelfsturing en zelfevaluatie.
- De sterke outputgegevens voor wiskunde in de lagere afdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De efficiënte ondersteuning door de zorgleraar in samenwerking met de klasleraar en gebaseerd op relevante observatie- en evaluatiegegevens in de kleuterafdeling.
- De wijze waarop de school schoolprojecten rond relationele vorming organiseert, met aandacht voor het welbevinden van de leerlingen en binnen een veilig en positief school- en klasklimaat.
- De wijze waarop de meeste leraren de sociale en emotionele begeleiding vorm geven vanuit nabijheid, luisterbereidheid en een constructieve dialoog.
- De preventieve en remediërende maatregelen in functie van het antipestbeleid.
- De goede beeldvorming over alle aspecten van de ontwikkeling van de kleuters en de vorderingen van de leerlingen.

Wat betreft het algemeen beleid

- De gedrevenheid, de inzet, de bereikbaarheid en de betrokkenheid van de schoolleiding, constructief ondersteund vanuit het schoolbestuur.
- De aanzet om met de oprichting van een kernteam en werkgroepen het draagvlak van het schoolbeleid te verbreden.
- De aanzet om vanuit een diepgaande zelfevaluatie te werken aan de optimalisering van de schoolcultuur.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De afstemming van het onderwijsaanbod in de kleuterafdeling op de leerplandoelen.
- De graduele opbouw en afbakening van de vooropgestelde themawoordenschat en wiskundige woordenschat in de kleuterafdeling.
- De optimalisering van de graduele opbouw van de speelleermaterialen en de visuele ondersteuning in de kleuterafdeling, zoals bijvoorbeeld voor wat de puzzels en de hoekaanduidingen betreft.
- De optimalisering van de wijze waarop de leraren gebruik maken van de lokale en ruimere omgeving en van externe experts om het wereldoriëntatieonderwijs te verlevendigen.
- De aandacht voor metend rekenen in de lagere afdeling.
- De afstemming van de onderwijspraktijk voor wiskunde in de lagere afdeling op de kerngedachten van de eindtermen en de visie en uitgangspunten van het leerplan, met aandacht voor betekenisvolle contexten, interactief, probleemoplossend en aanschouwelijk onderwijs en transfer.
- De optimalisering van de visuele ondersteuning voor wiskunde in de lagere afdeling.
- De uitbreiding van het materiaalenaanbod voor meten in de school.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De graduele afstemming van de observatietools op de doelen van het onderwijsaanbod in de kleuterafdeling.
- De versterking van de differentiatie in functie van wiskunde en Nederlands in de lagere afdeling voor leerlingen met een zorgbehoefte.
- De optimalisering van de eerste en tweedelijnszorg met een efficiënte handelingsplanmatige en doelgerichte ondersteuning voor leerlingen met een zorgbehoefte om een te snelle verschuiving van de zorg naar externe professionals te voorkomen.
- De optimalisering van de infrastructuur in functie van het welbevinden van de leerlingen en leraren.

Wat betreft het algemeen beleid

- De verbreding van de opdracht van de werkgroepen en het kernteam, met een klemtoonverschuiving van een vooral uitvoerende naar een meer beleidsvoorbereidende invulling.
- De visieontwikkeling vanuit een voldoende breed denkkader als voorbereiding op de introductie van onderwijsvernieuwingen.
- De onderwijsinhoudelijke en organisatorische opvolging en kwaliteitsbewaking van de opgestarte processen op de werkvloer.
- De opbouw van een zelfkritische en zelfevaluerende attitude in het kader van een efficiënte interne kwaliteitszorg op klas- en schoolniveau voor wat de pedagogisch-didactische aspecten betreft.

6.3 Wat moet de school verbeteren?**Wat betreft de erkenningsvoorwaarden**

- In de lagere afdeling: de afstemming op de kerngedachten van de eindtermen en de visie, uitgangspunten en leerplandoelen van het leerplan wereldoriëntatie, teneinde een voldoende volledig, evenwichtig en samenhangend onderwijsaanbod voor wereldoriëntatie te garanderen.

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

GUNSTIG

voor het **kleuteronderwijs**.

BEPERKT GUNSTIG

voor het **lager onderwijs**
omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor
wereldoriëntatie.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 30-11-2015 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Frans De Bie de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	